

BİRİNCİ GÜN

Temmuz'un yedisi muhteşem bir yaz günüydü; hani şu Komiser Dupin'in moralini her daim yükselten, görkemli Atlantik günlerinden biriydi. Her yer masma-viydi. Breton standartlarına göre hava, sabahın bu erken saatlerinde bile oldukça sıcaktı ama bugün mükemmel de-recede açık bir gündü. Her şeye belirgin bir keskinlik hâ-kimdi. Hâlbuki daha dün gece, dünyanın sonu gelmiş gibi görünüyordu; yağmur bardaktan boşanırcasına göklerden dökülürken, şehrin üzerine çöken yoğun, uğursuz, kara ve devasa bulutlar gökyüzünde birbirleriyle yarışmıştı.

Concarneau –ya da geçen yüzyılda rıhtıma sıralanmış, parıltılı mavi balıkçı ağlarından dolayı 'Mavi Şehir' olarak bilinegelen o muhteşem şehir– güneşin altında parılıyordu. Komiser Georges Dupin, *Amiral*'de, barın en ucunda gazetesi her zamanki gibi önüne yayılmış hâlde oturuyor-

JEAN-LUC BANNALEC

du. Her gün denizden taze çıkmış balıklardan –o sabah yerel balıkçıların ağlarına artık ne takıldıysa– satın alabileceğiniz o güzel ve eski, kapalı pazar yerinin tepesindeki yuvarlak saat yedi buçuğu gösteriyordu. Şu an oturduğu geleneksel kafe-restoran, meşhur eski şehrin karşısındaki rıhtımın tam üzerinde yer alan eski bir otele aitti. *Ville close**, güçlü duvarlar ve kulelerle çevrili geniş limanda bir kartpostal gibi uzanan küçük, düz bir adanın üzerine inşa edilmişti. Durgun Moros Nehri'nin limana döküldüğü yeri burası.

Dupin bütün hayatını göz kamaştırıcı Paris'te geçirmişti; ama iki yıl önce 'bazı anlaşmazlıklar'dan –kendisine verilen bildiride böyle yazıyordu– ötürü bu ücra bölgeye 'tayin edilmişti.' O zamandan beri de *petit café*'sini** *Amiral*'de içiyordu; bu hem keyif verici hem de değişmez bir ritüeldi onun için.

Amiral hâlâ dünyaca ünlü sanatçıların ve ardından Maigret'nin kaldığı o on dokuzuncu yüzyıl zamanlarını anımsatan muhteşem bir atmosfere sahipti. Gauguin bir defasında, aşırı derecede genç olan Cavali kız arkadaşına hakaret eden birkaç denizciyle otelin hemen önünde bir kavgaya karışmıştı. *Amiral*'in işleri zaman içinde kötüye gitmiş ama on iki sene önce –her ikisi de Concarneau'lu olan ama yolları Paris'te kesişen– Lily ve Philippe Basset başka planları olduğuna karar verip burayı satın almışlardı. Ve gerçekten de iyi bir iş çıkarmışlardı. Burası tartışma götürmez biçimde köyün gizli merkeziydi. Eskiden olduğu gibi hoş bir dokuya sahip, hâlâ otantik bir mekândı; burada ne süslü bir dekor görebilir ne de folk müzik duyabilirsiniz. Turistlerin çoğu, genişçe meydanın aşağısındaki

---

*Ç.N.: Surlarla çevrilmiş Orta Çağ şehri.

**Ç.N.: (Fr.) Küçük boy kahve.

GÖLGE İZ BIRAKMAZ

'daha hoş' kafeleri tercih ettiğinden burada dilediğiniz gibi kafanızı dinleyebilirdiniz.

"Bir *café au lait** daha, lütfen. Bir de kruvasan."

Komiser, siparişi yüksek sesle söylemek yerine kendi kendine mırıldanmış olmasına rağmen Lily, onun yüz ifadesinden ve ani el kol hareketlerinden ne istediğini anlayabiliyordu. Bu, Dupin'in üçüncü *café au lait*'iydi.

"Otuz yedi milyon olmuş, gördünüz mü Mösyö Komiser? Tamı tamına otuz yedi milyon." Lily, gürültücü espresso makinelerinden birinin önüne geçmişti bile. Dupin bu makineyi her gördüğünde daha da etkileniyordu.

Lily Basset, kıvrıkcık, kahverengi saçları olan, tükenmeyen bir enerji ve canlılığa sahip, herhâlde kırklı yaşlarının başında, çok hoş bir kadındı. O yeşil gözleriyle her zaman etrafı kolaçan ederdi. Ondandır hiçbir şey kaçmazdı; bu gerçekten de oldukça dikkate değer bir özellikti. Dupin, her ikisi de pek fazla konuşmamasına rağmen hatta belki de tam da bu yüzden Lily'yi ve restoranın kesinlikle fevkalade ama son derece mütevazı şefi Phillippe'i çok severdi. Lily'nin kanı Komiser'e hemencecik kaynamıştı; üstelik buralarda pek alışıldık bir şey değildi bu, özellikle de Paris'ten geldiyse. Çünkü Bretonlar Parislileri tamamen yabancı olarak görürlerdi.

"Vay canına."

Dupin küçük bir heyecan yaşamak istediğini fark etti. Bütün ülkeyi gergin bir bekleyişe sürükleyen büyük loto ikramiyesi sahiplerini hâlâ bulamamıştı. Dupin öz güvenli bir şekilde on iki sırayı doldurdu ve bir sayıyı iki -farklı- kutuya denk getirmeyi başardı.

---

*Ç.N.: (Fr.) Sütlü kahve.

JEAN-LUC BANNALEC

“Bugün günlerden cuma, Mösyö Komiser.”

“Biliyorum, biliyorum.”

Bir dakika içinde *Tabac-Presse*'e gidebilirdi.

“Geçen hafta ikramiye biletlerinin hepsi cuma sabahından tükenmişti.”

“Biliyorum.”

Dupin uykusunu alamamıştı; aslında haftalardır doğru düzgün uyuyamamıştı. Gazetesine konsantre olmaya çalıştı. Finistère'in* kuzeyi, haziran ayı ortalamasına göre cimri sayılabilecek şekilde, yüzde altmış iki oranında, yani yüz kırk beş saat güneş ışığı almıştı. Güney Finistère, yüzde yetmiş görmeyi başarırken, sadece birkaç kilometre uzaklıktaki komşu il Morbihan en azından yüzde seksen ikiye erişmişti. *Ouest France*, bugün sayfalarının çoğunu bu habere ayırmıştı. Şaşkınlık uyandırıcı hava istatistikleri gazetenin uzmanlık alanlarından biriydi; aslında bu bütün Breton gazetelerinin ve Bretonların uzmanlık alanıydı. “Yüzyıllardır,” –bu önemli ve çarpıcı bir noktaydı– “hiçbir haziran ayında bu derece az güneş ışığı ve sıcaklık görülmemiştir.” Hep aynı hikâye. Haber, o malum cümleyle bitiyordu: “Burada işler böyledir; Breton'da hava sadece... günde beş defa güzeldir.” Bu âdeta ulusal bir mantra gibiydi. Fakat Bretonlar, Breton'daki havayla ilgili yakınıp dalga geçebilirken başka biri böyle davrandığında bu, son derece kaba bir şey olarak algılanırdı. Dupin burada geçirdiği yaklaşık üç yıl içinde, bunun ‘Breton'a özgü’ her şey için geçerli olduğunu öğrenmişti.

Komiser, cep telefonunun kulakları sağır eden tiz sesiyle yerinden sıçradı. Her seferinde aynı şey oluyordu.

---

*Ç.N.: Finistère, Fransa'nın bir ilidir. Breton'un en batı ucunda yer alır.

GÖLGE İZ BIRAKMAZ

Ekranda Labat'nın numarası yanıp sönüyordu. Labat, iki müfettişinden biriydi. Keyfi kaçan Dupin, telefona cevap vermeden ekran ışığının yanıp sönmesini izledi. Onu yarım saat içinde emniyette görecekti nasılsa. Dupin, Labat'nın dar kafalı, dayanılmaz derecede hevesli, dalkavuk ve dahası son derece çirkin hırslara sahip biri olduğunu düşünüyordu. Labat otuzlu yaşlarının ortasında, tıknaz, kel kafalı, yuvarlak, bebeksi bir yüze ve hafiften kepçe kulaklara sahip bir adamdı ve kendisini karşı konulmaz addediyordu. Daha ilk gününde Dupin'in ekibine atanmıştı. Komiser ondan kurtulmak için pek çok ciddi girişimde bulunsa da henüz başarıya ulaşamamıştı.

Telefon ikinci defa çaldı. Labat her zaman kendi işinin en önemlisi olduğuna inanırdı. Telefon üçüncü defa çaldı. Dupin hafiften huzursuzlanmaya başladığını fark etti.

"Evet?"

"Mösyö Komiser? Siz misiniz?"

"Benim telefonuma kimin yanıt vermesini bekliyorsun?" diye bağırdı Dupin.

"Emniyet Amiri Guenneuges aradı. Ona vekâlet etmeniz gerekiyor. Bu gece. Kanada, Staten Stoud'dan gelen Dostluk Komitesi'nde."

Labat'nın ahenkli ses tonu mide bulandırıcıydı.

"Bildiğiniz üzere, Emniyet Amiri Guenneuges komitenin onursal başkanı. Resmî delegasyon bir haftalığına Fransa'da kalıyor ve bu gece Trégunc Plajı'ndaki Bretonnade'da şeref konuğu olacaklar. Öngörülemeyen birtakım durumlardan ötürü Emniyet Amiri'nin Brest'te halletmesi gereken birkaç işi çıktı. O yüzden delegasyon ve komite-

nin başkanı olan Docteur de la Croix'yı onun yerine sizin karşılamanızı istiyor. Ne de olsa Trégunc bizim yetki alanımızın içinde."

"Ne?"

Dupin'in, Labat'nun neyden bahsettiği konusunda en ufak bir fikri yoktu.

"Staten Stoud, Montreal yakınlarında bir yer ve Concarneau'nun kardeş şehri. Emniyet Amiri'nin orada birkaç uzak akrabası yaşıyor ve..."

"Saat sekize çeyrek var, Labat. Kahvaltı ediyorum."

"Bu, Emniyet Amiri için çok önemli. O yüzden beni aramış zaten. Sizi hemen bilgilendirmemi istedi."

"Bilgilendirmeni mi?"

Dupin telefonu kapadı. Bunu düşünerek bir dakika bile harcamak istemiyordu. Tanrı'ya şükür, buna kafa yoramayacak kadar yorgundu. Dupin, Guenneugues'ye tahammül edemiyordu. Dahası, ismini nasıl telaffuz edeceğini bile hâlâ bilmiyordu. Bretonlar söz konusu olduğunda bu, kuşkusuz seyrek gerçekleşen bir hadise değildi ve bütün gün insanlarla uğraşmak zorunda olduğundan zaman zaman kendisini utanç verici durumlara sokabiliyordu.

Dupin, gazetesine geri döndü. *Ouest France* ve *Télégramme* iki büyük, yerel gazeteydi ve her ikisi de gururlu ve sevecen bir şekilde kendilerini Breton'a adanmışlardı. Uluslararası ve ulusal birtakım haberlere hızlıca değinen tek bir sayfayı, bölgesel ve yerel –çoğunlukla da yerel– haberler içeren otuz sayfa takip ediyordu. Komiser Dupin her iki gazeteyi de seviyordu. Buraya 'tayin' edildikten sonra, başta isteksizce fakat daha sonra artan bir ilgiyle Breton

GÖLGE İZ BIRAKMAZ

ruhunu araştırmaya başlamıştı. Yeni insanlarla tanışmaktan ziyade, ona en çok da böyle önemsiz gibi görünen kısa hikâyeler bir şeyler öğretmişti. 'Dünyanın Sonu'ndaki, yani şu işgalci Romalıların, hırçın Atlantik'e dek uzanan bu vahşi ve sarp yarımadanın en uzak ucu için söyledikleri 'finis terra'daki yaşama dair hikâyeler... Bu, *département*'in* günümüze dek muhafaza ettiği bir isimdi. Yerel halk –Keltler– arasında burası elbette ki 'Dünyanın Sonu' olarak bilinmiyordu; hatta tam tersine bölge şöyle adlandırılıyordu: 'Penn ar Bed' Bu da kelimenin tam manasıyla 'Dünyanın Başı' ya da 'Her Şeyin Başlangıcı' anlamına geliyordu.

Telefon tekrar çaldı ve arayan yine Labat'dı. Dupin yorgunluğuna rağmen içinde yükselen öfkeyi hissedebiliyordu.

"Bu gece gidemeyeceğim, yapmam gereken işler, resmî birtakım görevlerim var. Geungeu... Emniyet Amiri'ne böyle söyle."

"Cinayet. Bir cinayet işlendi."

Labat'nın sesi kısık ve sakin çıkıyordu.

"Ne?"

"Pont-Aven'de, Mösyö Komiser. *Central* otelinin sahibi Pierre-Louis Pennec, birkaç dakika önce restoranında ölü bulundu. Bölgedeki polisler göreve çağrıldı."

"Dalga mı geçiyorsun, Labat?"

"Pont-Aven'deki meslektaşlarımızdan ikisi şimdiye kadar oraya varmışlardır."

"Pont-Aven'de mi? Pierre-Louis Pennec mi?"

"Ne dediniz, Mösyö Komiser?"

"Başka ne biliyorsun?"

---

*Ç.N.: *Département*, Fransa'da yer alan 101 idari ilden her birine verilen isimdir.

“Sadece size söylediklerimi.”

“Peki, cinayet olduğundan emin misin?”

“Kesinlikle öyle düşünüyorum.”

“Peki, neden?”

Dupin, daha ağzından çıkarken kendi sorusuna sinir oldu.

“Size sadece olayı ihbar etmek için arayan otel şefinin görevli memura anlattıklarını söyleyebilirim, kendisi o sırada...”

“Peki ama bunun bizimle ne ilgisi var? Pont-Aven, Quimperlé’nin yetki alanında. Yani bu Derrien’in vakası.”

“Komiser Derrien pazartesten beri tatilde. Nispeten önemli bir olay olduğu takdirde biz devreye giriyoruz. O yüzden Pont-Aven’deki merkez...”

“Peki, peki... Şimdi oraya gidiyorum. Sen de yola çıkmalısın. Ayrıca Le Ber’ü de ara. Onun da hemen gelmesini istiyorum.”

“Le Ber çoktan yola çıktı.”

“Güzel... Ah, inanamıyorum. Lanet olsun!”

“Mösyö Komiser?”

Dupin telefonu kapadı.

“Gitmem gerek,” dedi Lily’ye bakarak fakat Lily telefonla konuşmakla meşguldü. Dupin bara biraz bozukluk bırakıp *Amiral*’den ayrıldı. Arabası, oradan kısa bir yürüyüş mesafesi uzaklıkta olan rıhtımın üzerindeki büyük otoparktaydı.

***